

A9-0222/2022

27.7.2022

ZPRÁVA

o příhraničních regionech EU: živých laboratořích evropské integrace
(2021/2202(INI))

Výbor pro regionální rozvoj

Zpravodaj: Younous Omarjee

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	4
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	17
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	18
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	19

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o příhraničních regionech EU: živých laboratořích evropské integrace (2021/2202(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 3 Smlouvy o Evropské unii,
- s ohledem na články 4, 162, 174, 175, 176, 177, 178 a 349 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na směrnici Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin¹ (směrnice o ochraně přírodních stanovišť),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik²,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků³ (směrnice o ochraně ptáků),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006⁴,
- s ohledem na dohodu přijatou dne 12. prosince 2015 na 21. konferenci smluvních stran (COP21) Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v Paříži (Pařížská dohoda),
- s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 30. června 2017 „Chybějící dopravní spojení v příhraničních regionech“⁵,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. září 2017 „Podpora růstu a soudržnosti v příhraničních regionech EU“ (COM(2017)0534),
- s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. května 2018 o mechanismu řešení právních a správních překážek v přeshraničním kontextu (evropský přeshraniční mechanismus), který předložila Komise (COM(2018)0373),

¹ Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7.

² Úř. věst. L 288, 6.11.2007, s. 27.

³ Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7.

⁴ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320.

⁵ Úř. věst. C 207, 30.6.2017, s. 19.

- s ohledem na své usnesení ze dne 13. června 2018 o politice soudržnosti a oběhovém hospodářství⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. září 2018 o podpoře růstu a soudržnosti v příhraničních regionech EU⁷,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. dubna 2020 „Pokyny pro mimořádnou pomoc EU při přeshraniční spolupráci v oblasti zdravotní péče v souvislosti s krizí COVID-19“ (C(2020)2153),
- s ohledem na veřejnou konzultaci Komise o překonání přeshraničních překážek, jež se konala od 22. července do 11. října 2020⁸,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2020 „Vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025“ (COM(2020)0625),
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2228 ze dne 23. prosince 2020 o Evropském roku železnice (2021)⁹,
- s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 26. března 2021 „Přeshraniční veřejné služby v Evropě“¹⁰,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 2. června 2021 „Strategie pro zajištění plně funkčního a odolného schengenského prostoru“ (COM(2021)0277),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti¹¹,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1059 ze dne 24. června 2021 o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti¹²,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. července 2021 „Příhraniční regiony EU: Živé laboratoře evropské integrace“ (COM(2021)0393),
- s ohledem na zvláštní zprávu Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) „Climate Change 2021: the Physical Science Basis. Working Group I contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change“ (Změna klimatu 2021: fyzikální základy. Příspěvek pracovní skupiny I k šesté hodnotící zprávě Mezivládního panelu pro změnu klimatu) zveřejněnou dne 7. srpna 2021¹³,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1755 ze dne

⁶ Úř. věst. C 28, 27.1.2020, s. 40.

⁷ Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 24.

⁸ https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/newsroom/consultations/border-2020/

⁹ Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 108.

¹⁰ Úř. věst. C 106, 26.3.2021, s. 12.

¹¹ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 60.

¹² Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 94.

¹³ <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-i/>

6. října 2021, kterým se vytváří rezerva na vyrovnání se s důsledky brexitu¹⁴,
- s ohledem na usnesení Evropského výboru regionů ze dne 29. října 2021 „Vize pro Evropu: Budoucnost přeshraniční spolupráce“¹⁵,
 - s ohledem na tři tematické publikace Komise a Sdružení evropských příhraničních regionů ze dne 9. prosince 2021 o překážkách a řešeních v oblasti přeshraniční spolupráce v EU „More and better cross-border public services“ (Četnější a kvalitnější přeshraniční veřejné služby)¹⁶, „Vibrant cross-border labour markets“ (Pulzující přeshraniční trhy práce)¹⁷ a „Border regions for the European Green Deal“ (Příhraniční regiony pro Zelenou dohodu pro Evropu)¹⁸,
 - s ohledem na zprávu Komise a Sdružení evropských příhraničních regionů ze dne 9. prosince 2021 „B-solutions: Solving Border Obstacles. A Compendium 2020-2021“ (B-solutions: řešení překážek souvisejících s hranicemi. Přehled za roky 2020–2021)¹⁹,
 - s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 14. prosince 2021, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob, který předložila Komise (COM(2021)0891),
 - s ohledem na zprávu Mezivládního panelu pro změnu klimatu ze dne 4. dubna 2022 „Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change“ (Změna klimatu 2022: Zmírňování změny klimatu),
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj (A9-0222/2022),
- A. vzhledem k tomu, že Evropská unie a její bezprostřední sousedé v Evropském sdružení volného obchodu mají 40 vnitřních pozemních hranic a vnitřních příhraničních regionů, a vzhledem k tomu, že tyto regiony pokrývají 40 % území EU, jsou domovem 30 % obyvatelstva EU, produkují téměř jednu třetinu jejího HDP a mají značný potenciál

¹⁴ Úř. věst. L 357, 8.10.2021, s. 1.

¹⁵ Úř. věst. C 440, 29.10.2021, s. 6.

¹⁶ Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, Brustia, G., Dellagiacom, A., Cordes, C., et al., „More and better cross-border public services: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU“ (Četnější a kvalitnější přeshraniční veřejné služby: překážky a řešení v oblasti přeshraniční spolupráce v EU), Úřad pro publikace Evropské unie, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/912236>

¹⁷ Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, Brustia, G., Dellagiacom, A., Cordes, C., et al., „Vibrant cross-border labour markets: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU“ (Pulzující přeshraniční trhy práce: překážky a řešení v oblasti přeshraniční spolupráce v EU), Úřad pro publikace Evropské unie, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/094950>

¹⁸ Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, Brustia, G., Dellagiacom, A., Cordes, C., et al., „Border regions for the European Green Deal: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU“ (Příhraniční regiony pro Zelenou dohodu pro Evropu: překážky a řešení v oblasti přeshraniční spolupráce v EU), Úřad pro publikace Evropské unie, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/475773>

¹⁹ Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, Brustia, G., Dellagiacom, A., Cordes, C., et al., „B-solutions, solving border obstacles: a compendium 2020-2021“ (B-solutions, řešení překážek souvisejících s hranicemi: přehled za roky 2020–2021), Úřad pro publikace Evropské unie, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/625110>

ještě více posílit její hospodářství;

- B. vzhledem k tomu, že příhraniční regiony, a zejména ty, které se vyznačují nízkou hustotou obyvatelstva, což platí zejména pro venkovské oblasti, se potýkají s méně příznivými podmínkami pro rozvoj a obecně dosahují horších hospodářských výsledků než ostatní regiony ve členských státech, a vzhledem k tomu, že jejich hospodářský potenciál není plně využíván;
- C. vzhledem k tomu, že navzdory vynaloženému úsilí přetrvává řada správních, jazykových a právních překážek, které brání udržitelnému růstu, socioekonomickému rozvoji a soudržnosti mezi příhraničními regiony i uvnitř nich; vzhledem k tomu, že je třeba posílit a prohloubit spolupráci mezi orgány sousedních členských států; vzhledem k tomu, že příhraniční regiony by měly prospěch z nadnárodního právního nástroje, který by dokázal obcházet negativní důsledky, jež by mohly vyplynout z kroků členských států, které tříští jednotný trh;
- D. vzhledem k tomu, že se uznává, že v evropské politice soudržnosti je třeba ještě posílit skutečný přístup zdola nahoru a že instituce a subjekty, které mají blízko k občanům, jako jsou evropská seskupení pro územní spolupráci, by měly být pověřeny přímější správou finančních prostředků z rozpočtu politiky soudržnosti EU; vzhledem k tomu, že malé a přeshraniční projekty hrají v tomto ohledu důležitou úlohu při sbližování lidí, a tím otevírají nové možnosti pro udržitelný místní rozvoj a přeshraniční spolupráci;
- E. vzhledem k tomu, že některá odvětví čelí velmi specifickým překážkám, které vyžadují lepší koordinaci na úrovni EU, jako například odvětví vína a lihovin, která jsou vystavena značné byrokratické zátěži pro obchod v sousedních zemích; vzhledem k tomu, že je-li to možné, musí být hospodářským subjektům zpřístupněna praktická řešení, jako je přístup k jednotným kontaktním místům;
- F. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 překonávání těchto překážek ještě ztížila, a k tomu, že přeshraniční pracovníci se denně setkávají se situací, kdy na obou stranách příslušných hranic platí odlišné a kontraproduktivní zdravotní předpisy;
- G. vzhledem k tomu, že uzavření státních hranic v důsledku pandemie COVID-19 odhalilo jedinečnou zranitelnost a vzájemnou závislost evropských přeshraničních regionů; vzhledem k tomu, že narušení volného pohybu zboží, služeb, osob a základního zdravotnického vybavení mělo neblahé hospodářské důsledky;
- H. vzhledem k tomu, že dočasné uzavření přeshraničních veřejných a zdravotnických služeb ohrozilo živobytí přeshraničních pracovníků a způsobilo finanční potíže malým a středním podnikům v příhraničních regionech; vzhledem k tomu, že krize COVID-19 zapříčinila vznik nových právních a správních problémů v příhraničních regionech, například co se týče práce na dálku, a vzhledem k tomu, že pracovníci na dálku čelí problémům v oblasti sociální ochrany a daňových zákonů;
- I. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 rovněž vedla k pozoruhodným projevům solidarity mezi sousedními členskými státy jak na celostátní, tak na místní úrovni;
- J. vzhledem k tomu, že některé příhraniční regiony čelí nebyvalým výzvám v oblasti kritické infrastruktury v souvislosti s uprchlickou krizí způsobenou pokračující

vojenskou agresí Ruska na Ukrajině; vzhledem k tomu, že k jejich zranitelnosti přispívá i nová situace po skončení pandemie COVID-19;

- K. vzhledem k tomu, že státní hranice příliš často rozdělují přírodní území, což snižuje účinnost jejich ochrany a správy, zejména s ohledem na skutečnost, že se tam uplatňují různé právní rámce;
- L. vzhledem k tomu, že hromadné odchody z příhraničních regionů, zejména mladých lidí a kvalifikované pracovní síly, dokládají nedostatek ekonomických příležitostí v těchto regionech a způsobují, že tyto regiony jsou z hlediska zaměstnanosti a udržitelného hospodářského rozvoje ještě méně atraktivní; vzhledem k tomu, že je nedostatek příležitostí k jazykovému vzdělávání a chybí iniciativy, které by zvyšovaly povědomí o tom, jaké přínosy má pro obyvatele pohraniční oblasti učení se jazyku sousední země; vzhledem k tomu, že ne všechny správní dokumenty byly přeloženy do jazyků příhraničních členských států; vzhledem k tomu, že členské státy by měly přijmout opatření k nápravě tohoto stavu a Komise by jim v tomto procesu měla radit;
- M. vzhledem k tomu, že díky novému nařízení Interreg na období 2021–2027 mají nyní příhraniční regiony jasný rámec finanční podpory pro lepší přeshraniční správu, aby mohly nastartovat hospodářské oživení, vytvářet společné environmentální iniciativy a zmírňovat dopady změny klimatu;
- N. vzhledem k tomu, že uzavírání dohod o partnerství v rámci politiky soudržnosti na období 2021–2027 zaostává, což brání přidělování životně důležitých zdrojů na územích v nouzi;
- O. vzhledem k tomu, že roztržitěná a nedostatečná přeshraniční spolupráce může vést ke zvýšené zranitelnosti vůči přírodním katastrofám a extrémním povětrnostním jevům v příhraničních regionech;
- P. vzhledem k tomu, že EU rovněž zahrnuje pobřežní přeshraniční regiony, zejména prostřednictvím ostrovů ve Středozemním moři, ale také prostřednictvím nejvzdálenějších regionů v Atlantickém a Indickém oceánu; vzhledem k tomu, že zeměpisná odlehlost některých evropských ostrovů spolu s jejich postavením příhraničních regionů je vystavuje kombinaci omezení na trhu práce a v oblasti dopravy a zdravotní péče, která vážně narušují jejich růstový potenciál;
- Q. vzhledem k tomu, že se uznává, že jedinečná zranitelnost příhraničních regionů vyžaduje změny v metodách financování v těchto regionech, aby byly pro příhraniční regiony konečně vytvořeny rovné podmínky s centrálními oblastmi; vzhledem k tomu, že se dále doporučuje, aby tyto změny zahrnovaly odečtení „miliardy pro pohraničí“ (borderland billion) upravené o inflaci z rozpočtu Unie na soudržnost a její vyhrazení speciálně pro příhraniční regiony;
- R. vzhledem k tomu, že se odhaduje, že přijetí návrhu nařízení o evropském přeshraničním mechanismu (ECBM), který Komise zveřejnila v květnu 2018 na doporučení bývalého lucemburského předsednictví Rady, by pomohlo překonat nejméně 30 %, a pravděpodobně dokonce 50 % zjištěných překážek přeshraniční spolupráce;
- 1. vítá sdělení Komise zveřejněné v roce 2021 „Příhraniční regiony EU: živé laboratoře

evropské integrace“, které obsahuje podrobné informace o překážkách, s nimiž se příhraniční regiony EU potýkají;

Zvláštní charakteristiky příhraničních regionů

2. poukazuje na to, že článek 174 SFEU uznává obtíže, jimž čelí příhraniční regiony, a uvádí, že by EU měla těmto regionům při posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti věnovat zvláštní pozornost;
3. zdůrazňuje, že problémy, s nimiž se potýkají příhraniční regiony, a zejména ty, které mají pouze námořní hranice, jakožto specifické hranice s vlastními potřebami, stejně jako venkovské oblasti a oblasti s nízkou hustotou osídlení, se v jednotlivých regionech liší v závislosti na právních, správních, jazykových, kulturních, socioekonomických, environmentálních, demografických a zeměpisných podmínkách daného regionu; zdůrazňuje, že je třeba účinně využívat a lépe koordinovat finanční prostředky EU s cílem zajistit komplexnější přístup k výše uvedeným problémům; požaduje zapojení místních orgánů a komunit a využívání individuálních přístupů, které by byly integrované, šité na míru a specifické pro daný region, jako součást rámce víceúrovňové správy; zdůrazňuje, že je třeba se zamyslet nad problémy, jimž čelí některé příhraniční regiony v souvislosti s pokračující agresí Ruska na Ukrajině;
4. doporučuje zahájit iniciativu EU zaměřenou na poskytování jazykových kurzů jazyků sousedních států za nízkou cenu pro účastníky ve všech regionech NUTS-3, jejichž území sousedí se sousedním členským státem; naléhavě žádá, aby tato iniciativa EU byla rovněž pověřena zvyšováním povědomí o přínosech učení se jazyku sousedního státu;
5. zdůrazňuje, že neúměrná zátěž, jako jsou inherentní strukturální nevýhody, jimž čelí všechny příhraniční regiony, by měla být kompenzována zvláštním režimem regionální podpory, určeným speciálně pro příhraniční regiony;
6. požaduje, aby na začátku každého nového programového období počínaje obdobím 2028–2034 bylo 0,26 % rozpočtu politiky soudržnosti EU vyčleněno výhradně na rozvoj příhraničních regionů („miliarda pro pohraničí“); dále navrhuje, aby v případě, že tyto prostředky nebudou využity v příhraničních regionech, byla zbývající částka vrácena do rozpočtu politiky soudržnosti EU;
7. navrhuje, aby byla tato „miliarda pro pohraničí“ svěřena evropským seskupením pro územní spolupráci (ESÚS) nebo příhraničním regionům, kde existují srovnatelné struktury; požaduje, aby ESÚS nebo srovnatelné struktury obdržely vysokou míru autonomie, pokud jde o využívání finančních prostředků a výběr projektů;
8. žádá, aby členské státy odstranily stávající překážky a poskytly ESÚS větší míru autonomie, pokud jde o výběr projektů a využívání finančních prostředků, zejména tím, že určí ESÚS jako řídicí orgány programů Interreg v souladu s čl. 45 odst. 4 nařízení Interreg, posílí institucionální a finanční kapacitu ESÚS v souladu s čl. 14 odst. 4 nařízení Interreg nebo ustanoví ESÚS za příjemce spravující fondy malých projektů v souladu s čl. 25 odst. 2 nařízení Interreg; navrhuje, aby Komise vytvořila pro členské státy pobídky k tomu, aby využily výše uvedené možnosti a přisoudily ESÚS významnější úlohu, a skutečně tak realizovaly politický cíl 5 politiky soudržnosti EU na

období 2021–2027: Evropa bližší občanům;

9. doporučuje, aby byly provedeny změny v pokynech EU k regionální podpoře; navrhuje, aby vzhledem k tomu, že regionální podporu může získat současně méně než polovina celkového obyvatelstva EU, byly v rámci tohoto pravidla upřednostněny příhraniční regiony;

Odolnost prostřednictvím užší spolupráce institucí

10. vítá pokrok, kterého Komise dosud dosáhla při provádění svého akčního plánu z roku 2017, zejména prostřednictvím iniciativy „b-solutions“, která umožnila poskytnout orgánům v příhraničních regionech právní a správní podporu a vyřešit 90 případů překážek jejich interakcí, ale také prostřednictvím podpory poskytované na usnadnění přístupu k zaměstnání, podporu mnohojazyčnosti v příhraničních oblastech a sdružování zdravotnických zařízení;
11. vyzývá orgány EU a členské státy, aby mezi přeshraničními regiony zvyšovaly povědomí o možnosti získat podporu Komise v rámci iniciativy b-solutions; zdůrazňuje, že sdílení znalostí o úspěšných řešeních typu b-solutions by mohlo přispět k řešení nových správních a právních překážek a k předcházení vzniku těchto překážek;
12. zdůrazňuje však, že b-solutions sama o sobě nemohou představovat vhodnou a účinnou reakci na právní a správní překážky, které mají dopad na příhraniční regiony;
13. uznává důležitou úlohu, kterou hrají při prosazování společných zájmů a v oblasti přeshraniční spolupráce makroregiony, euroregiony, neziskové organizace a sdružení; vyzývá Komisi, aby zahájila hloubkové posouzení makroregionálních strategií s cílem vyhodnotit jejich soulad s obnovenými environmentálními a digitálními prioritami EU;
14. poukazuje na to, že navzdory vynaloženému úsilí stále existuje mnoho správních, právních a jazykových překážek, které brání udržitelnému růstu, socioekonomickému rozvoji a soudržnosti mezi příhraničními regiony i uvnitř nich;
15. konstatuje, že většina překážek bránících přeshraniční spolupráci je právní povahy a vyplývá z rozdílných vnitrostátních právních předpisů nebo obecných právních předpisů EU; připomíná proto, že Komise v roce 2018 vydala návrh nařízení o evropském přeshraničním mechanismu (COM(2018)0373);
16. poukazuje na to, že pro 150 milionů obyvatel vnitřních přeshraničních oblastí je zásadní přístup k veřejným službám, kterému však často brání množství právních a správních překážek; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby maximalizovaly své úsilí o odstranění těchto překážek, zejména pokud jde o zdravotní služby, dopravu, vzdělávání, mobilitu pracovních sil a životní prostředí;
17. zdůrazňuje, že evropský přeshraniční mechanismus, jak jej navrhla Komise, by pomohl odstranit více než 50 % těchto překážek, včetně překážek vyplývajících z nedostatku přeshraniční veřejné dopravy a omezeného přístupu k zaměstnání, vzdělávání a kulturním a volnočasovým službám; vyjadřuje v této souvislosti hluboké politování nad tím, že legislativní proces týkající se evropského přeshraničního mechanismu byl zmrazen Radou; připomíná, že cílem tohoto mechanismu je usnadnit spolupráci mezi

přeshraničními regiony na společných projektech v různých oblastech (infrastruktura, zdravotní péče, pracovní síla atd.) tím, že jednomu z nich umožní uplatňovat právní předpisy sousedního členského státu, pokud uplatňování jeho vlastních právních předpisů představuje právní překážky;

18. konstatuje, že návrh nařízení o evropském přeshraničním mechanismu byl v únoru 2019 v Parlamentu podpořen velkou většinou a stejně tomu bylo i při rozpravě na plenárním zasedání v návaznosti na otázku k ústnímu zodpovězení položenou Radě v říjnu 2021; připomíná, že postoj Parlamentu k tomuto nařízení v prvním čtení obsahoval konkrétní formulace, které by zajistily jeho dobrovolné uplatňování, a rozptýlily tak obavy členských států;
19. vyzývá Komisi, aby stávající návrh pozměnila a zohlednila přitom závěry právních služeb Rady a Parlamentu s cílem nalézt rovnováhu mezi postoji spolunormotvůrců; vyzývá Komisi, aby zajistila, že tento návrh zohlední posílení přeshraničních regionů a bude počítat se škodami, které lze předvídat v regionech, jež budou nejvíce postiženy důsledky ruské agrese proti Ukrajině; vyzývá Komisi, aby obnovila jednání s členskými státy s cílem urychleně přijmout systém pro odstraňování právních nebo správních překážek na hranicích a usnadnit tak život obyvatelům přeshraničních regionů;
20. vítá přijetí pilotního projektu Integrovaná iniciativa pro přeshraniční reakci na krize (CB-CRII), jehož cílem je posílit odolnost příhraničních regionů vůči budoucím krizím; naléhavě vyzývá Generální ředitelství Komise pro regionální a městskou politiku, aby tento projekt realizovalo²⁰;
21. zdůrazňuje, že vedle škod způsobených pandemií COVID-19, zejména v souvislosti s uzavřením hranic, jež vyvolala, se příhraniční regiony potýkají také s důsledky brexitu, které vytvářejí nové překážky volného obchodu a způsobují vážné narušení přeshraničního obchodu mezi EU a Spojeným královstvím, a ztěžují tak existenci podniků a život občanů v příhraničních regionech; vítá v tomto ohledu dohodu o rezervě na vyrovnání se s důsledky brexitu, jež umožňuje poskytovat finanční a právní podporu členským státům a regionům postiženým brexitem;

Četnější a kvalitnější přeshraniční veřejné služby

22. se zájmem bere na vědomí, že veřejná konzultace o překonání přeshraničních překážek, kterou provedla Komise v roce 2020, ukázala, že hlavními problémy obyvatel příhraničních oblastí jsou mimo jiné nedostatek spolehlivých přeshraničních služeb veřejné dopravy, nedostatek digitálních služeb a jejich omezená přeshraniční interoperabilita, překážky způsobené přímo jazykovými rozdíly a překážky související s legislativními procesy a hospodářskými rozdíly;
23. konstatuje, že atraktivita přeshraničních oblastí pro život a investice značně závisí na kvalitě života, dostupnosti veřejných a obchodních služeb pro občany a podniky a na kvalitě dopravy, což jsou podmínky, které lze splnit a udržovat pouze v úzké spolupráci mezi celostátními, regionálními a místními orgány a podniky na obou stranách hranice;
24. zdůrazňuje zásadní úlohu, kterou hrají investice do vysoce kvalitních veřejných služeb

²⁰ <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/214920/budg2021-doc6-tab-en.pdf>

při budování sociální odolnosti a zvládnání hospodářských, zdravotních a sociálních krizí;

25. poukazuje na to, že zavedení lepších přeshraničních veřejných služeb by nejen pomohlo zlepšit kvalitu života obyvatel příhraničních oblastí, ale také by to způsobilo, že by tyto služby byly nákladově efektivnější;
26. zdůrazňuje, že koordinace dopravních služeb v přeshraničních regionech je stále nedostatečná, zčásti kvůli chybějícím nebo již nevyužívaným spojům, což omezuje mobilitu a ztěžuje vyhlídky na přeshraniční rozvoj; zdůrazňuje rovněž, že rozvoji udržitelné přeshraniční dopravní infrastruktury brání složité právní a správní předpisy;
27. zdůrazňuje, že vytváření další přeshraniční dopravní infrastruktury, které je nákladné a z hlediska životního prostředí problematické, nemusí být vždy nejlepším řešením, a proto vyzdvihuje potenciál, který k posílení přeshraničních dopravních spojení nabízejí měkká opatření, jako je lepší koordinace jízdních řádů veřejné dopravy, inkluzivní plánování a využívání na míru uzpůsobených inovací přeshraničními místními a regionálními orgány, které mají dostatečnou autonomii ke sledování společných cílů; zdůrazňuje, že rozvoj nové infrastruktury veřejné dopravy by měl být v souladu s požadavky udržitelnosti a nákladové efektivnosti; vyzývá proto k včasnému přidělení prostředků z Fondu pro spravedlivou transformaci s cílem zajistit aktivní úlohu příhraničních regionů při dosahování cílů Zelené dohody pro Evropu;
28. zdůrazňuje úlohu politiky soudržnosti při řešení hlavních výzev, před nimiž stojí odvětví dopravy Unie, včetně rozvoje dobře fungujícího jednotného evropského dopravního prostoru, propojení Evropy prostřednictvím moderních, multimodálních a bezpečných sítí dopravní infrastruktury a přechodu na nízkoemisní mobilitu, mimo jiné prostřednictvím podpory dokončení chybějících malých přeshraničních železničních spojení, čímž se přispěje k evropské integraci příhraničních regionů;
29. vyzývá členské státy, aby zavedly pevnější a jasnější právní rámec s cílem zlepšit kvalitu a účinnost veřejných služeb; zdůrazňuje, že zmapování chybějících železničních spojení ze strany Komise je klíčovým nástrojem, který umožní v tomto ohledu dosáhnout pokroku;
30. zdůrazňuje, že je třeba vybudovat účinný politický odkaz Evropského roku železnice, zejména v přeshraničních regionech; poukazuje na to, že evropský a přeshraniční aspekt železniční dopravy sblížuje lidi, umožňuje jim objevovat EU v celé její rozmanitosti a podporuje socioekonomickou a územní soudržnost, zejména tím, že zlepšuje propojení v rámci zeměpisných okrajových oblastí EU a s nimi, a to i prostřednictvím přeshraničních regionálních spojení; vítá vytvoření partnerství pro rozvoj společných služeb a harmonizaci jízdních řádů a prodeje jízdenek v některých přeshraničních regionech; vyzývá Komisi, aby i nadále podporovala tento druh iniciativy, a žádá ji, aby podporovala přepravu jízdních kol v přeshraničních vlacích;
31. vyzývá k větší digitalizaci veřejných služeb a k posílení politik interoperability s cílem zajistit, aby digitální veřejné služby byly standardně interoperabilní a přeshraniční; zdůrazňuje význam podpory digitálních inovací mezi veřejnými službami a podniky v přeshraničních regionech a vítá v tomto ohledu evropská centra pro digitální inovace (EDIH);

Dynamické přeshraniční trhy práce

32. vítá řadu důležitých opatření přijatých k řešení socioekonomických asymetrií v příhraničních oblastech; vyjadřuje však politování nad tím, že zde chybí konkrétní posouzení a srovnávací statistiky, které by poskytly přehled o socioekonomické situaci přeshraničních malých a středních podniků, což je ještě více politováníhodné vzhledem k tomu, že malé a střední podniky se podílejí 67 % na celkovém počtu pracovních míst a téměř 60 % na přidané hodnotě v EU;
33. vyzývá Komisi, aby provedla hloubkovou analýzu socioekonomické situace přeshraničních malých a středních podniků a shromáždila konkrétní posouzení a srovnávací statistiky;
34. poukazuje na to, že podle osmé zprávy Komise o soudržnosti²¹ z ukazatelů Interreg vyplývá, že do konce roku 2020 bylo dosaženo pouze 68 % cílů pro rok 2023 v oblasti přeshraniční mobility pracovních sil, zatímco v jiných oblastech bylo cílů dosaženo až do výše 495 %; vybízí členské státy, aby v této cestě pokračovaly, aby mohlo být dosaženo cílů pro rok 2023;
35. uznává, že je důležité, aby členské státy zajišťovaly daňové příjmy, systémy sociálního zabezpečení a celou škálu vnitrostátních daní; podporuje a zavazuje se pozorně sledovat provádění daňového balíčku Komise ze dne 15. července 2020, který je zaměřen na zajištění spravedlivého, účinného, udržitelného a digitálně přívětivého zdanění;
36. zdůrazňuje však, že bez dostatečné nabídky pracovních míst nebo jiných hospodářských příležitostí a vzhledem k nízké úrovni mezd má vzdělaná pracovní síla tendenci migrovat do regionů, kde je takových příležitostí dostatek, což situaci v odlehlých příhraničních oblastech ještě více ztěžuje;
37. je přesvědčen, že politika soudržnosti by měla být více zaměřena na investice do lidských zdrojů, neboť ekonomiky příhraničních regionů mohou být posíleny prostřednictvím účinné kombinace investic do inovací, lidského kapitálu, řádné správy věcí veřejných a institucionální kapacity;
38. je přesvědčen, že příhraniční regiony, které se potýkají se zvláštními problémy, by měly obdržet na míru uzpůsobenou podporu (např. prostřednictvím větší součinnosti mezi Evropským fondem pro regionální rozvoj, Fondem soudržnosti, Evropským sociálním fondem plus a Evropským fondem pro přizpůsobení se globalizaci) za účelem rozvoje a provádění dlouhodobých strategií založených na hospodářské diverzifikaci a politikách změny kvalifikace propuštěných pracovníků;
39. naléhavě vyzývá členské státy, aby se plně zapojily do úsilí Komise o dokončení Evropského prostoru vzdělávání, který v součinnosti s Evropskou agendou dovedností a Evropským výzkumným prostorem zajistí přístup k cílenému vzdělávání a odborné přípravě na obou stranách hranic tím, že bude poskytovat společné vzdělávací služby, zajišťovat vzájemné uznávání diplomů, dovedností a kvalifikací a podporovat učení;

²¹ Evropská komise, *Soudržnost v Evropě do roku 2050 – Osmá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti*, 9. února 2022.

40. vybízí k pokroku v programech spolupráce mezi příhraničními regiony EU na vnějších hranicích Unie a příhraničními regiony sousedních zemí; uznává výzvy této spolupráce vzhledem k rozdílům v právních předpisech mezi těmito regiony; považuje tuto spolupráci za důležitý nástroj pro podporu politiky rozšíření EU; zdůrazňuje, že podpora přeshraniční spolupráce mezi sousedními regiony může zásadním způsobem přispět k řešení hlavních výzev, které se týkají Unie (např. zajištění udržitelné budoucnosti Středomoří, oblasti Baltského moře a dalších přímořských oblastí, zajištění udržitelné budoucnost pro Alpy, Pyreneje, Karpaty a další horské oblasti a zajištění udržitelné budoucnosti pro povodí velkých řek, jako je Rýn, Dunaj a Mába);
41. vyzývá Komisi a členské státy, aby bezodkladně zajistily řádné provádění a prosazování příslušných právních předpisů EU, pokud jde o práva přeshraničních a příhraničních pracovníků, zlepšily jejich podmínky zaměstnávání, pracovní podmínky a podmínky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví a zabývaly se potřebou revidovat stávající legislativní rámec, včetně nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení²², s cílem posílit přenositelnost práv a zajistit odpovídající koordinaci sociálního zabezpečení, a přezkoumat úlohu agentur práce, náborových agentur, dalších zprostředkovatelů a subdodavatelů za účelem zjištění nedostatků v ochraně s ohledem na zásadu rovného zacházení; naléhavě vyzývá členské státy a Komisi, aby uznaly nárůst práce na dálku a obtíže s ním spojené a zaručily osobám pracujícím na dálku ze země jejich bydliště přístup k právům na sociální zabezpečení, pracovním právům a daňovým režimům a jistotu, pokud jde o orgán příslušný k jejich pokrytí;
42. uznává, že v příhraničních regionech je zapotřebí rychlejší a komplexnější uznávání diplomů a jiných dokladů o kvalifikaci získaných po odborné přípravě, lepší zdravotní péče, rozšíření místní a dálkové dopravy a lepší přístup k informacím o volných pracovních místech; zdůrazňuje, že je třeba navýšit finanční prostředky na zajištění lepší koordinace mezi právními a správními systémy sousedních států, zejména pokud jde o výměnu informací o právních předpisech vztahujících se na pracovníky a shromažďování údajů o přeshraničních pracovnících, s cílem překlenout mezery ve vnitrostátních postupech, získat lepší přístup k dostupným informacím a vytvořit předvídatelný a přístupný vnitřní trh práce; zdůrazňuje, že tyto problémy představují ještě větší hrozbu pro přeshraniční pracovníky přicházející do zemí mimo EU a z nich;
43. je přesvědčen, že digitalizace poskytuje nebyvalou příležitost ke zjednodušení mobility pracovních sil a zároveň urychluje dosažení souladu s platnými předpisy EU a usnadňuje jeho kontrolu; vyzývá Komisi, aby v úzké spolupráci s Evropským orgánem pro pracovní záležitosti předložila bez dalšího odkladu legislativní návrh evropského průkazu sociálního zabezpečení pro všechny mobilní pracovníky a státní příslušníky třetích zemí, na něž se vztahují pravidla EU pro mobilitu v rámci EU, který by příslušným vnitrostátním orgánům a sociálním partnerům poskytl nástroj k zajištění účinné identifikace, sledovatelnosti, sdružování a přenositelnosti práv na sociální zabezpečení a k lepšímu prosazování pravidel EU v oblasti mobility pracovních sil a koordinace sociálního zabezpečení na trhu práce spravedlivým a účinným způsobem s cílem zajistit rovné podmínky v EU;
44. poukazuje na to, že v současné době neexistuje vzájemné uznávání statusu osoby se

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení Úř. věst. L 166, 30.4.2004, s. 1.

zdravotním postižením mezi členskými státy EU, což vytváří pro osoby se zdravotním postižením potíže, neboť jejich vnitrostátní průkaz osob se zdravotním postižením nemusí být uznáván v jiných členských státech; je přesvědčen, že toto selhání omezuje zejména přeshraniční pracovníky a studenty se zdravotním postižením, neboť podkopává jejich právo na kvalitní služby; uznává hodnotu evropského průkazu osob se zdravotním postižením, který umožňuje vzájemné uznávání statusu osoby se zdravotním postižením ve všech členských státech, které se v současné době účastní tohoto systému; vítá skutečnost, že Komise navrhne, aby byl evropský průkaz osob se zdravotním postižením do konce roku 2023 zaveden jako doklad, který by byl uznáván ve všech členských státech;

Příhraniční regiony pro Zelenou dohodu pro Evropu

45. poukazuje na to, že již existuje důležitý právní rámec EU, do něhož patří zejména směrnice o ochraně ptáků, směrnice o ochraně přírodních stanovišť, rámcová směrnice o vodě²³ a Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 a který musí být členskými státy v přeshraničních regionech plně, systematicky a společně prováděn; poukazuje na to, že příroda, klima, přírodní katastrofy a nemoci se nezastavují na státních hranicích, a vyzývá ke koordinované a soudržné ochraně lokalit sítě Natura 2000 s cílem zajistit integrovanější prováděcí opatření; naléhavě vyzývá vlády členských států, aby podnikly kroky k další harmonizaci a koordinaci při uplatňování těchto a dalších směrnic; zdůrazňuje, že zvládání rizik katastrof a související plánování je oblastí, v níž má přeshraniční spolupráce zásadní význam; vyzývá Komisi, aby pečlivě sledovala přeshraniční složku celostátních a regionálních strategií pro přizpůsobení se změně klimatu tím, že stanoví konkrétní opatření na podporu vhodných řešení;
46. poukazuje na to, že změna klimatu má vážný dopad i na příhraniční regiony, mimo jiné tím, že je nutí vyvíjet společná přeshraniční na míru uzpůsobená preventivní opatření proti přírodním katastrofám; připomíná, že přírodní katastrofy, k nimž došlo v roce 2021, postihly několik příhraničních regionů v Belgii, Francii, Lucembursku, Nizozemsku a Německu; zdůrazňuje povinnost členských států v rámci mechanismu civilní ochrany Unie pravidelně provádět posouzení rizik a analýzy scénářů katastrof, které zahrnují přeshraniční spolupráci a podávání zpráv o klíčových rizicích s přeshraničním dopadem; vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily spolupráci a sdílení informací v oblasti zvládání rizik katastrof, a to i s cílem zlepšit systémy včasného varování v příhraničních regionech; v tomto ohledu vítá projekty Interreg Rýn-Máza týkající se veřejné bezpečnosti, shromažďování údajů, přeshraniční správy řek a správní spolupráce v oblasti územního plánování pro snižování povodňových rizik;
47. domnívá se, že pro překonávání překážek a pro podporu udržitelného růstu a rozvoje v příhraničních regionech je zásadní vzájemná důvěra, politická vůle a flexibilní přístup zúčastněných stran na více úrovních, včetně občanské společnosti; vyzývá proto k lepší koordinaci a dialogu a k další výměně osvědčených postupů mezi orgány; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby tuto spolupráci zlepšily; dále vyzývá členské státy, aby zajistily přiměřenou funkční a finanční autonomii příslušných místních

²³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1.

a regionálních orgánů; dále zdůrazňuje, že všechny příhraniční regiony musí hrát rozhodující úlohu při řešení problémů spojených se změnou klimatu, a to v rámci koordinovaných opatření s okolními regiony;

48. konstatuje, že příhraniční regiony mají příliš malý prospěch ze zavádění opatření v oblasti oběhového hospodářství, energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti; vyzývá Komisi, aby navázala na již dosažené pokroky v oblasti regulace a financovala více přeshraničních projektů na výrobu, sdružování a skladování energie z obnovitelných zdrojů; je přesvědčen, že je třeba plně využít příležitostí ke spolupráci, které již existují v platném právním rámci EU, a vyzývá členské státy, aby posílily koordinaci v přeshraničních regionech za účelem provádění Strategie EU pro integraci energetického systému; zdůrazňuje potenciál méně obydlených příhraničních oblastí rozvíjet udržitelné a ekologické hospodářství, a tím přinášet přidanou hodnotu místnímu rozvoji prostřednictvím vytváření nových zelených pracovních míst;
49. zdůrazňuje, že spolupráce mezi sousedními členskými státy bude ústředním prvkem při dosahování cílů Zelené dohody pro Evropu, a vyzývá členské státy, aby co nejlépe využily stávajících možností spolupráce v rámci platného právního rámce EU;

o

o o

50. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a celostátním a regionálním parlamentům členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Příhraniční regiony tvoří více než 40 % území EU a jsou domovem více než 150 milionů osob. Příliš často je však stále sužují přetrvávající správní, právní a jazykové překážky, které brání jejich hospodářskému růstu a jejich sociální a územní soudržnosti. Z toho vyplývá, že příhraničním regionům se z hospodářského hlediska daří hůře než regionům ve vnitrozemí členských států, dále od hranic.

V letech 2017 a 2018 se touto situací zabývala jak Komise, tak Evropský parlament, avšak v té době nemohl nikdo předvídat globální pandemii, která nyní již více než dva roky svírá celý svět – spolu s Evropou a jejími přeshraničními regiony. Faktorem, který změnil pravidla hry, byl i brexit. S ohledem na tyto problémy je jasná jedna věc: občané příhraničních regionů potřebují revizi předpisů, která zohlední ochromenost zdravotnických zařízení, překážky volného pohybu a nevyhnutelné důsledky jednostranných rozhodnutí o uzavření hranic.

Ve snaze vyjasnit situaci přijala Komise dne 14. července 2021 sdělení „Příhraniční regiony EU: živé laboratoře evropské integrace“. Toto sdělení, které se soustředilo zejména na veřejnou konzultaci s obyvateli příhraničních oblastí, umožnilo zamyslet se nad situací příhraničních oblastí ve světle nové evropské reality a prozkoumat, jak by mohly být k nastartování oživení využity programy, které jsou součástí víceletého finančního rámce na období 2021–2027.

Zpravodaj blahopřeje Komisi k jejímu sdělení a analýze a ve své zprávě uvádí několik bodů, které je třeba přezkoumat. Zdůrazňuje zejména naléhavé otázky, které vyžadují ze strany EU a členských států rychlejší reakci, zejména pokud jde o nedostatek přeshraničních veřejných služeb, jenž představuje pro rozvoj těchto regionů závažnou překážku. Tyto překážky přetrvávají především proto, že právní systémy sousedních členských států se od sebe navzájem liší.

Zpravodaj rovněž zdůrazňuje, že je naléhavě nutné provést revizi evropského přeshraničního mechanismu, která by usnadnila navrhování nových, flexibilnějších přeshraničních iniciativ odstraněním části překážek bránících přeshraničnímu rozvoji. Evropský parlament již k této otázce vyjádřil svůj pevný postoj.

V neposlední řadě zpravodaj poukazuje na to, že vnitrostátní přístupy k řešení zdravotní krize byly pro příhraniční regiony v některých případech kontraproduktivní v důsledku náhlých rozhodnutí o uzavření hranic. Upozorňuje rovněž na to, že chybí posouzení a celkový přehled současné situace malých a středních podniků v příhraničních regionech, přičemž tyto podniky se podílejí více než dvěma třetinami na celkovém počtu pracovních míst v EU a jednou třetinou na evropském HDP. Aby se tento problém vyřešil, je třeba lépe zacílit veřejné politiky a přizpůsobit je specifickým vlastnostem každého regionu.

Stručně řečeno tato zpráva požaduje, aby politiky EU lépe zohledňovaly specifika přeshraničních regionů, a umožnily tak EU účinněji reagovat na demografické, hospodářské, sociální a environmentální výzvy, jimž tyto regiony čelí.

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	12.7.2022
Výsledek konečného hlasování	+: 37 -: 1 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Matteo Adinolfi, François Alfonsi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoş, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Raffaele Fitto, Chiara Gemma, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Manolis Kefalogiannis, Constanze Krehl, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Niklas Nienaß, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Tsvetelina Penkova, Maxette Pirbakas, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Karolin Braunsberger-Reinhold, Anna Deparnay-Grunenberg, Isabel García Muñoz, Niyazi Kizilyürek, Mikuláš Peksa, Stanislav Polčák
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Sergio Berlato, Carlo Fidanza, Billy Kelleher, Pedro Marques

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

37	+
EKR	Sergio Berlato, Carlo Fidanza, Raffaele Fitto
NI	Chiara Gemma, Maxette Pirbakas
ELS	Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Karolin Braunsberger-Reinhold, Christian Doleschal, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Manolis Kefalogiannis, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov, Stanislav Polčák
RENEW	Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoș, Billy Kelleher, Alin Mițuța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Isabel García Muñoz, Constanze Krehl, Cristina Maestre Martín De Almagro, Pedro Marques, Nora Mebarek, Tsvetelina Penkova, Marcos Ros Sempere
THE LEFT	Niyazi Kizilyürek, Younous Omarjee
VERTS/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Anna Deparnay-Grunenberg, Niklas Nienaa, Mikuláš Peksa

1	-
ID	André Rougé

2	0
ID	Matteo Adinolfi, Rosanna Conte

Vysvětlivky symbolů:

+ : pro

- : proti

0 : zdržení se hlasování